

שמות פרק כ

(ח) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֹאכֶתְךָ : (ט) וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לִיקְוֹק אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֹאכָה אֹתָהּ וּבִנְךָ וּבִתְךָ עִבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וּבְהִמְתְּךָ וּגְרֶכְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ : (י) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְקֹוֹק אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל כֵּן בֵּרַךְ יְקֹוֹק אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ : (יא) כִּפֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּ לְךָ יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ :

הש"י

(ח) **ועשית כל מלאכתך** - כשתבא שבת, יהא בעיניך כאלו מלאכתך עשויה, שלא תהרהר אחר מלאכה: (ט) **אתה ובנך ובתך** - אלו קטנים. או אינו בלא אלא גדולים, אמרת הרי כבר מוזהרים הם, אלא לא בא אלא להזכיר גדולים על שבת הקטנים, וזו ששינו (שבת קכא א) קטן שבא לכבות אין שומעין לו, מפני ששבתתו עליך:

רשב"ם

(י) **על כן ברך י"י את יום השבת** - כמו שפירשתי בבראשית כי על כן אשר ברך י"י את יום השבת שכשהגיע עת יום השבת כבר ברא הקי' כל צורכי הבריות ומזונותם ונמצא השבת מבורך מכל טוב. ולכן ויקדשהו, לשבות בו לעדות כמו ששבת הקי' שברא תחילה את הכל ואחר כך שבת:

(י) **וינח ביום השביעי** - כביכול הכתיב בעצמו מנוחה ללמד הימנו קל וחומר לאדם, שמלאכתו בעמל וביגיעה, שיהא נח בשבת: **ברך, ויקדשהו** - ברכו במן לכופלו בששי לחם משנה, וקדשו במן שלא היה יורד בו: (יא) **למען יאריכון ימיך** - אם תכבד יאריכון, ואם לאו יקצרון, שדברי תורה נוטריקון הם נדרשין מכלל הן לאו ומכלל לאו הן:

שמות פרק לא פסוק י"ד

וְשִׁמְרֶתֶם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם מִחֻלְלֶיהָ מוֹת יוֹמֵת כִּי כָּל הַעֲשֵׂה בָּהּ מְלֹאכָה וּנְכַרְתָּהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִקֶּרֶב עַמִּיהָ :

שמות פרק טו פסוק כה

וַיִּצְעַק אֶל יְקֹוֹק וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק עֲצֵי וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם שָׁם שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נָסָהוּ :

הש"י

שם שם לו - במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינין: **ושם נסוהו** - לעם, וראה קשי ערפן שלא נמלכו במשה בלשון יפה, בקש עלינו רחמים שיהיה לנו מים לשותות, אלא נתלוננו:

שמות פרק טז

(ד) וַיֹּאמֶר יְקֹוֹק אֶל מֹשֶׁה הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וַיִּצַא הָעֶם וַלְקִטוּ דָּבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסְנוּ הַיֶּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם לֹא : (ה) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיֹאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר יְלַקְטוּ יוֹם יוֹם : ...

הש"י

(ד) **דבר יום ביומו** - צורך אכילת יום ילקטו ביומו, ולא ילקטו היום לצורך מחר: **למען אנסנו הילך בתורת** - אם ישמרו מצות התלויות בו, שלא יותירו ממנו ולא יצאו בשבת ללקוט: (ה) **והיה משנה** - ליום ולמחרת: **משנה** - על שהיו רגילים ללקוט יום יום של שאר ימות השבוע. ואומר אני אשר יביאו והיה משנה, לאחר שיביאו ימצאו משנה במדידה על אשר ילקטו וימודו יום יום וזהו (להלן פסוק כב) לקטו לחם משנה, בלקיטתו היה נמצא לחם משנה. וזהו (להלן פסוק כט) על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים, נותן לכם ברכה פוישוין [שפע] בבית למלאות העומר פעמים לחם יומים:

(יג) וְהָיָה בְּעָרֵב וַתַּעַל הַשֶּׁלֶו וַתִּכַּס אֶת הַמַּחֲנֶה וּבִבְקָר הָיְתָה שֹׁכֶבֶת הַטֵּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה : ... (כ) וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה וַיִּוְתְרוּ אֲנָשִׁים מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר וַיָּרֶם תּוֹלְעִים וַיִּבְאֵשׁ וַיִּקְצַף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה : (כא) וַיְלַקְטוּ אֹתוֹ בִּבְקָר בִּבְקָר אִישׁ כַּפֵּי אֶכְלוּ וְחָם הַשָּׁמֶשׁ וְנָקַם : (כב) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְקִטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה שְׁנֵי הַעֲמֹר לְאֶחָד וַיִּבְאוּ כָּל נְשֵׂאֵי הָעֵדָה וַיִּגְדְּדוּ לַמֹּשֶׁה : (כג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר דָּבַר יְקֹוֹק שְׁבִתוֹן שַׁבַּת קֹדֶשׁ לִיקְוֹק מִחַר אֶת אֲשֶׁר תֵּאָפוּ אָפוּ וְאֶת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ בִשְׁלוּ וְאֶת כָּל הָעֵדָף הֵנִיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמַרְתָּ עַד הַבֹּקֶר : (כד) וַיִּנְיְחוּ אֹתוֹ עַד הַבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא הִבְאִישׁ וְרָמָה לֹא הָיְתָה בּוֹ : (כה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶכְלָהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לִיקְוֹק הַיּוֹם לֹא תִמְצָאֵהוּ בַשָּׂדֶה : (כו) שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְטֵהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לֹא יִהְיֶה בּוֹ : (כז) וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן הָעַם לְלַקֵּט וְלֹא מִצָּאוּ :

